

ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรของตำรวจจราจร

ร้อยตำรวจเอก สมศักดิ์ บุญถม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

สาขาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974 - 639 - 599 - 8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS AFFECTING TRAFFIC LAWS ENFORCEMENT
OF TRAFFIC POLICES**

Police Captian. Somsak Boonthom

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Sociology
Department of Sociology and Anthropology
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1998
ISBN 974-639-599-8**

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ลมศักดิ์ บุญถม, ร.ต.อ. : ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรของตำรวจจราจร (FACTORS AFFECTING TRAFFIC LAWS ENFORCEMENT OF TRAFFIC POLICES)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. นิเทศ ตินณะกุล, 154 หน้า. ISBN 974 - 639 - 599 - 8.

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรของตำรวจจราจร อันได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการทำงานด้านการจราจร ยก รายได้ สวัสดิการในการปฏิบัติหน้าที่ กำลังตำรวจจราจร ความทันสมัยเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานด้านการจราจรกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นตำรวจจราจรระดับรองสารวัตรจราจรและตำรวจชั้นประทวน ในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 341 นาย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ ทหาระดับและทิศทางความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสถิติแกมมา

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ตำรวจจราจรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี มีระยะเวลาในการทำงานด้านจราจรส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี มียศส่วนใหญ่อยู่ระหว่างจ่าสิบตำรวจถึงนายดาตารอง และมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,000 บาท ถึง 10,000 บาท ระยะเวลาในการทำงานด้านการจราจร อายุของตำรวจจราจร และยศของตำรวจจราจร มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นสมมติฐานที่ได้รับการยอมรับ รายได้ สวัสดิการในการปฏิบัติหน้าที่ กำลังตำรวจจราจร ความทันสมัยเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานด้านการจราจร ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายจราจรแต่อย่างใด สมมติฐานที่ตั้งไว้ได้รับการปฏิเสธ

ภาควิชา ..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ..... สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... น.ต. ตินณะ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C3971995824 : MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: TRAFFIC LAW ENFORCEMENT / TRAFFIC POLICES

SOMSAK BOONTHOM, POL. CAPT. : FACTORS AFFECTING TRAFFIC LAW

ENFORCEMENT OF TRAFFIC POLICES. THESIS ADVISSOR :

ASSIST. PROF. NITHET TINNAKUL , Ph.D. 154 pp. ISBN 974-639-599-8.

The purpose of this research was to study the factors affecting traffic law enforcement by actual enforcement of traffic police. These factors included ages time of service of individual police officers, rank, salary, welfare benefits and number of traffic police officers modernity, and equipment used in traffic police activities, as well as the implementation of the enforcement of traffic laws. The sample groups studied comprised police officers with the ranks of deputy traffic police inspectors and noncommissioned police officers in Metropolitan Police District No. 6, including a total of 341 police officers. The data was collected by interviewed, and then analyzed by using SPSS. The statistics used namely percentage and mean, standard deviation, chi - square and gamma in order to find the level and trend of the relations.

In the study it was found that the majority of traffic police officers were aged between 30 - 39 with 1 - 5 years of service, holding ranks between sergeant majors to senior sergeant majors. The monthly salary ranged between 5,000 bath to 10,000 bath. It was furthermore found that age, time of service, and rank had a significant impact on the enforcement of traffic laws, showing a statistical significant of 0.05 which confirmed the hypotheses. However, the variables of salary, welfare benefits, number of traffic police officers modernity and equipment used in the traffic police activities, had no impact on the enforcement of traffics laws. The hypotheses were rejected.

ภาควิชา..... วิทยาลัยอาชีวศึกษา

สาขาวิชา..... วิทยาลัยอาชีวศึกษา

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิสิต..... ร.ศ.อ.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ คือ รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ ประธานกรรมการ วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเทศ ตินณะกุล กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญยง ชื่นสุวิมล กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้รับเป็นที่ปรึกษาและร่วมกันตรวจสอบ แก้ไขวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัยอย่างใกล้ชิดตลอดมา ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สวงน ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจสอบ แก้ไข ให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมาเช่นเดียวกัน อันช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านผู้กำกับการ 5 กองบังคับการตำรวจจราจร ท่านพันตำรวจเอก โรจนฤทธิ์ สถานานนท์ ผู้บังคับบัญชาของผู้วิจัยที่สนับสนุนส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบพระคุณ รองผู้กำกับการจราจร และ สารวัตรจราจร ในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาลที่ 6 ที่มีได้เอื้อนาม ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความกรุณาเสียสละตอบแบบสอบถาม และให้ผู้ได้บังคับบัญชาตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ร่วมศึกษาอยู่ในภาควิชาเดียวกันที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ร่วมกันปรึกษาค้นคว้าด้วยกันมา และรวมทั้งภรรยาและบุตรที่ได้ให้กำลังใจมาตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณวรวิทย์ ตั้งกิจสุวานิช ผู้เป็นพี่ชายที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านกำลังใจ และในด้านอื่น ๆ ตลอดจนให้การสนับสนุนอุปถัมภ์ค่าจุนผู้วิจัยตลอดมา ซึ่งนับว่าเป็นพระคุณอันจะหาที่ใดเปรียบมิได้

ผู้วิจัยหวังว่า ผลการศึกษาครั้งนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจบ้าง หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้พิจารณาแก้ไขในการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป และปรากฏส่วนดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่คุณพ่อ คุณแม่ ผู้มีพระคุณที่ได้ล่วงลับไปแล้ว ขอจงเป็นสุขเกิด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 มุลเหตุจูงใจในการศึกษา.....	10
1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	11
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.5 ขอบเขตในการศึกษา.....	12
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 ทฤษฎีการหน้าที่.....	13
2.2 ทฤษฎีลักษณะโครงสร้าง.....	17
2.3 ทฤษฎีความขัดแย้ง.....	19
2.4 ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน.....	20
2.5 ทฤษฎี Cognitive Dissonance Theory.....	22
2.6 ทฤษฎีบทบาท.....	23
2.7 ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	26
2.8 ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง.....	33
2.9 แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	35
2.10 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
2.11 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	65
2.12 สมมุติฐานที่ใช้ในการวิจัย.....	68
2.13 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	71
3.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	71

	หน้า
3.3 วิธีการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
3.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
3.7 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	77
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	79
4.1 ส่วนที่ 1 เสนอผลงานวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	79
4.2 ส่วนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ บังคับใช้กฎหมายจราจร และการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	84
4.3 ส่วนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ บังคับใช้กฎหมายจราจร แต่ละ ปัจจัย.....	94
4.4 ส่วนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ บังคับใช้กฎหมายจราจรกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	102
4.5 ส่วนที่ 5 เสนอผลการศึกษาที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารด้าน การจราจรสถานีตำรวจกลุ่มตัวอย่าง.....	115
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	117
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	117
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	119
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	124
รายการอ้างอิง.....	128
ภาคผนวก.....	133
ภาคผนวก ก.....	134
ภาคผนวก ข.....	146
ประวัติผู้วิจัย.....	154

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงสถิติการจับกุมผู้กระทำผิดกฎจราจรในเขตกรุงเทพฯ (2530 - 2540).....	5
1.2 แสดงสถิติร้อยละของผู้ถูกจับกุม กับการมารายงานตัว เพื่อทำการเปรียบเทียบปรับ.....	6
4.1 แสดงอายุของตำรวจจราจร.....	80
4.2 แสดงระยะเวลาในการทำงานด้านการจราจรของตำรวจจราจร.....	81
4.3 แสดงยศของตำรวจจราจร.....	82
4.4 แสดงรายได้ของตำรวจจราจร.....	83
4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัย ด้านสวัสดิการของตำรวจจราจร.....	84
4.6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัย ด้านกำลังตำรวจจราจร.....	87
4.7 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัย ด้านความทันสมัยเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานด้านการจราจร.....	89
4.8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้าน การบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	91
4.9 แสดงจำนวนร้อยละ จำแนกตามช่วงอายุตำรวจอายุน้อยและอายุมาก.....	94
4.10 แสดงจำนวนร้อยละ ของตำรวจจราจรจำแนกตามระดับยศต่ำและสูง.....	95
4.11 แสดงจำนวนร้อยละ จำแนกตามระยะเวลาในการทำงานด้านจราจรสั้น และนาน.....	96
4.12 แสดงจำนวนร้อยละ จำแนกตามรายได้ต่ำและรายได้สูง.....	97
4.13 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามช่วงคะแนนปัจจัยด้านสวัสดิการในการปฏิบัติหน้าที่.....	98
4.14 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามช่วงคะแนนปัจจัยด้านกำลังตำรวจ.....	99
4.15 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามช่วงคะแนนปัจจัยด้านความทันสมัยของเครื่องมือที่ใช้ ในการทำงานด้านการจราจร.....	100
4.16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามช่วงคะแนนด้านการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	101

	หน้า
4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	102
4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการทำงานด้านการจราจร กับการบังคับใช้กฎหมายจราจร	103
4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างยศกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	104
4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	105
4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสวัสดิการ ในการปฏิบัติหน้าที่กับการ บังคับใช้กฎหมายจราจร.....	107
4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกำลังตำรวจกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร	109
4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัยเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน ด้านการจราจรกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	110
4.24 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายจราจร.....	113
4.25 สรุปปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายจราจร.	114

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1.1 แผนภูมิแสดงผลของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพต่อการเกิด ปัญหาการจราจร.....	8
2.1 แผนภูมิแสดงการดำเนินการต่อผู้กระทำผิดกฎหมายจราจรในปัจจุบัน...	47
2.2 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	67